

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 2.

Hulló levelek.

A politika fáján is vannak fattyuhajtások. Ezek is buján indulnak, és lombot hajtanak és ezeket is le metszik, mint egyéb fattyuhajtást, vagy elmúlik a jó idő felettük, elsárgítja az idő, lesodorja a szél az egykor zöldelő lombokat.

A Bach-korszak intézményei dajkamese számba mennek ma már, ezt lemetasztette 67. Az összmonarchia kísértete lomtárba jutott, Keizl leleplezte, az idő el fujta. A citadella nem ágyuit mereszti Budapestre, hanem azokat a réseket, melyeket erődi jellege megszüntetése céljából ütöttek rajta és a régi czopfon.

Magyar hősök és nagyok szobra készül a fővárosban a király szavára, magyar nyelvű katonai iskolák állanak, magyar fiúk számára, ugyan mit keresne ebben az új keretben az a régi Henczi-szobor? Rossz idő jár itt rá, nagyon rongálja a rozsdá, más vidékre kell vinni, ahol jobban megbecsülik. Itt renegát, oda átal hős, menjen vállalt hazájába.

Hullanak a fattyuhajtás fonnyadt levelei, új rügyek fakadnak.

Nem a szellő az érdem, hogy le sodorja a levelet, hiszen csak egy pillanattal előzi meg azt, ami magától is bekövetkeznék, ha már el fonnyasztotta az

idő a lombot. Nem irhatjuk a kormány javára, azt hisszük senki sem volna olyan illoyális, hogy megpróbálja azt tenni, hanem a király gyöngédségének új jelét látjuk abban az örvendetes dologban, hogy Budapest nyakáról viszik a Henczi szobrot, amint a fejről is le vették a citadellát.

Mióta a Vilmos császár beszédje elhangzott, sok mindenféle intézkedésben rezeg annak a hangja. Az idő nagyot fordult és a monarchia sulypontja Budapest felé gravitál, ahogy a Bismarck nagy szelleme gondolta és tanácsolta. És ebben a nagy mozdulásban sok minden felkavarodik, ami addig nyugodott és sok mindent el seper, félre tol ez a közlelő suly.

Régóta bizonyos volt, hogy a Henczi-szobor is el mulik, mint ahogy az idő eftűnt örökre, mely felállithatta, régóta hire járta, hogy a király beleegyezik abba, hogy ha valami monumentális, megfelelőbb szobormű tervezetnek a helyére, ezt a régi szobrot el viteti Bécsbe.

Most valóra vált a hír. Királyunk óhajtja, — azt jelentette ma hivatalosan a miniszterelnök, — hogy Erzsébet királyné szobra a Henczi szobor helyére kerüljön.

Jobb idők jelének vesszük ezt is, hiszen aki ezeket a jeleket adja, a felség maga hazánk jobb sorsának legszilárdabb, leg-

őszintébb garanciája. Nagy felelősség a király felelőssége, kinek cselekedeteitől népek java, népek baja függ, impressió szerint, pillanatok hatása alatt nem tehet, de a mi királyunk ismeri országát, népe aspirációját, s amint a viszonyok engedik siet tetteiben mutatni ki szeretetét.

Ezt így hisszük, így akarjuk hinni, így van.

Azt pedig nem hisszük, nem is akarjuk hinni, de nem is volna igazság, ha ebből a szeretet tényből akár a kormány, akár sajtója politikai tőkét próbálna csinálni, mint a magyar katonai iskolákkal próbálgatták, hogy most is a megindított megyei tiltakozások mellé, megyei ömlengéseket is garnirozzanak a kormány számára.

Nem! Mi mint a király legszemélyesebb jóindulatát fogadjuk a hadapródiskolák felállítását, a citadella lerombolását és a Henczi szobornak az utból való félre tevését és mikor babért nyújt érte a nemzet, nem azért nyújtja, hogy királyán kívül más körítse vele a fejét. Mint királyi tény nagyértékű, örök emlékeztető dolgok ezek, mint kormány taktika — semmivé törpülnének.

Mi hálánk, örömrünknek, alig tudunk szavakat lelteni, melyek által királyunk előtt e legújabb tényéért is hódolatunkat kifejezzük.

A tiz szoborral megnyerted a szivün-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az öreg sziv.*

Irta: Mars.

De nehezen várom — a tavaszt,
Oh, ha tudnád, hogy mért várom azt?
... Sirján a nefeletts ha kikél:
— Álmairól mindent elregejt!

(Régi népdal.)

Tavaszdodik. Ugy dobog a szivem, valahányszor a feltámadásra gondolok, — a bájos természet feltámadására.

Imádom a tavaszt. Ugy érzem, mintha én is együtt élnék s együtt lennék halott a nagy természettel. Falevél hullása, virág fakadása ép úgy lejátszódik az én lelkemben is, — mint a természetben.

Kis sárga virággal szegélyezett utakon bolyongva, meglátom — a régi ösmérőket. Jó barát nem feledkezik meg a régi ösmérőkről még akkor sem, ha már azoknak emlékét csupán csak egy kis fekete kereszt jelöli.

Megállok az öreg Dani bácsi sirjánál. Keresem a kis nefelettsét, hátha regéne valamit arról a titkos, nagy álomról, a melyet az öreg már egy hosszú éve alszik? Hátha elmondaná, hogy megnyugodott-e már a vén, szenvedő sziv;

* Mutatvány a szerzőnek „Képek a garnizonból” czímen legújabbán megjelent kötetéből.

vagy talán odalenn is érez, dobog; szeret és fáj örökre — a világ végéig.

Szegény jó öreg Dani bácsi! ...

Egy esztendeje már, hogy leeresztettük a barna diófa koporsót ... s még sem tudok hozzászokni a gondolatához, hogy soha sem fogom többé látni az öreg: a mint nagy kerek okulárján nézve, rajzolgatja a görbe számokat.

Azt gondolom mindig, hogy csak késik; nyugtalanul nézegetem az órát, hova marad a jó öreg? Várom, várom, de hiába: a jó öreg nem tér többé vissza! ...

Valahányszor elhalad a katonazene ablakunk alatt, mindig könybe lábad a szömem. Odatekintek az üresen álló székre, hiába! ... nincs ott az öreg Dani bácsi.

Nem is megyek már az ablakhoz. Ugy volt azt csak jó, az öreggel együtt nézni. Még most is fülembe cseng a hangja, a mint — kopott tollszárával mutogatva — magyarázott szegény:

— Nézze öcsém! nézze! ... Látja azt az aranygalléros, érdemrendes urat? ... Hova néz? ... nem látja? ... az, az ottan azon a szép szürke lovon. No lássa, az ott az ezredes. Nagy ur! ... Parancsnoka egy egész ezrednek. Ötezer ember van alárendelve.

Az öreg háromszor-négyszer is megnyugtattam, hogy látom. De ő csak szorította a karomat, mutogatott, beszélt izgatottan; — azt hitte, hogy a mit ő lát, azt más nem látja. Az öreg beszélt tovább:

— Hát azt a büszke kis fekete bajuszas főhadnagyot látja ott a baloldalon? ... No lássa öcsém, az a segédtszjtje. Ur Isten a regimentben. Szép állás, megtisztelő állás; ő belőle is olyan aranygalléros, érdemrendes ezredes lesz, mint az ott ni! ha valami bolondot nem csinál.

— Mint az ott ni! ... Melyik? ... Szegény öreg még akkor is mutogatott, mikor már régesrég elhaladt az egész regiment; de ő még mindig látta: ... visszatükröződni fájó könnyeiben.

Hányszor történt már ez így! ... Ugy ösmertem már azokat a tiszteket, mintha én is velük szolgáltam volna; olyan sokszor hallottam elismételni az öreg Dani bácsitól.

... De megmagyarázni nem tudtam az okát magamnak soha.

Az öreg Dani bácsi különben zárkózott ember volt. Hűségesen megdolgozott a hatszáz forintos irnoki fizetésért s ki is tudta vinni az egész hivatalnok kar tiszteletét és becsülését a maga számára.

Az igazgató, a titkár mindennap megkérdezték tőle: »Hogy van Dani bácsi?« ... a mely kérdésre ő tiszteletteljesen, de röviden felelt. Volt a modorában val mi olyan előkelő uri ... a mi határozottan nem illett a sárga gérokkhoz. Ezt elösmerte mindenki, de egyebet nem tudott róla senki.

Ő volt a legöregebb hivatalnok. Őt már mindenki itt találta; hogy és mikor kerülhetett a irnoki székbe: azt nem tudta senki.

ket Urunk, mikor adtad s a lelkünket nyerted meg, a tizenegyedikkel, mikor elvitted.

Vitam et sanguinem pro rege nostro.

P—y.

Városatya jelölés.

A helybeli 48-as párt tegnap tartotta meg a jelölő gyűlést a városatya választás tárgyában.

A gyűlésen Szokolay Tamás elnököl, rajta kívül jelen voltak:

Stern Hermann, Diósi Ferencz, Schütz Albert, Mokri János, Arany Sándor, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Bozsik István, Bodnár János, Bogdán József, Bereczky Sándor, Böszörményi Lipót, Czeglédi Sándor, ifj. Cser János, Déri János, Hegedűs József, Milibák József, Mészáros József, Mihálovits János, Nagy Lajos, Papp István, Schwarcz Izidor, Zsirkai Károly és Weisz Károly.

A jelölés egy helyet kivéve egyhangulag történt. Az u. o. hely betöltésénél szavaztak.

Az elnök nem jelölt ezen helyre senkit sem, felkérte a tagokat, hogy mindenki érzése szerint szavazzon.

A szavazás eredménye az lett, hogy dr. Vucskics Gyula plebános kapott tizenhárom szavazatot, Andriská Károly ötöt, Gerő Ármin kettőt, s még ötten kaptak egy-egy szavazatot. E szerint a 48-as párt ezen helyre dr. Vucskics Gyulát jelölte.

A választásokra a kormánypárt és a 48-as párt paktumot kötött s így csak egy hivatalos lista lesz. A kormánypárt ugyanis három helyre jelölt, míg a további tizenegy helyet a 48-as párt tölti be s mind a két párt megígérte, hogy a másik pártot támogatni fogja.

A hivatalos lista a következő:

Bertsey György,
Ifj. Cser János,
Czeglédi Jeremiás,
Daday József,
Déry János,
Dr. Grósz Menyhért,
Dr. Kornstein Lajos,
Milibák József,
Id. Nagy Lajos,
Dr. Sarkadi Lajos,
Sulyok István,
Szeles Lajos,
Dr. Vucskics Gyula,
Weisz Károly.

A negyvennyolczas párt ezenkívül a választásokra az irodába Beczkay Lajost, bizalmi férfiakul pedig Déri Jánost és id. Nagy Lajost küldte ki A végrehajtó bizottság tagjai a következők lettek: Bogdán József, Czeglédi Sándor, Czeglédi Ferencz, ifj. Cser János, Diósi Ferencz, Gyuresánszky András, Józsa István, Milibák József, Mészáros József, Mokri János, Nagy Sámuel, Nyíry Pál, Schütz Albert, Stern Hermann, Schwarcz Izidor, Szeles Lajos, Weisz Károly, Zsirkai Károly.

Halottak napja.

Olyan minden, mint a haldokló ember. A természet pusztá látása felébreszti bennünk a halál gondolatát; alkalmasabb időszakra nem is lehetett tenni azt a napot, mely az emlékek, az emlékezésnek van szánva.

Egy nap, mely a kegyeletnek; könyecseppek a szeretetnek s nyíló virágok, melyek a megemlékezésnek vannak szánva. De legjobban szívünkben érezzük, hogy a szeretet hatalmas oly erős, hogy azt nem képes megszüntetni a halál rideg keze; nem képes a feledés sűrű fátyolát borítani rá, mert ez az a varázs erő, mely még a holtakkal is összeköttetésbe hoz.

Ha nem igazán szeretünk, nem igaz a megemlékezés sem és silány csúfítvánnyá válnak a sirra helyezett virágok, elmúlnak ép úgy, mint ahogy elmosódik előttünk holtuk után azok arca, vonásai, kiket nem szeretünk.

Egyik legszebb ünnepe ez a katolikus világnak, egy nap, melyen kisírnak magunkat szeretteink sirjánál, melyen közelebbi érintkezésbe lépünk a holtak szellemével és oly jól esik a gyászoló szíveknek ez a visszaemlékezés! Enyhületet csepegtet a fájó szívekre, kibékít a halállal, mert hiszünk a viszontlátásban, az örökkévalóságban.

Vigasztalást nyújt az a hit, hogy a rideg göröngyök csak egy porhüvelyt takarnak, de az, kit gyászolunk, csak ideiglenesen költözött el tőlünk s találkozunk a másvilágon.

Ezt érzi az, ki igazán emlékezett meg a holtakról, ezt érzi az, ki igazán tud szeretni s nem hamisított az a szemében csillogó gyémánt, melynek forrása az érzelem.

A felvirágozott, kivilágított sírok, zúgó hangok, a felhangzó zokogás és gyászdal, amint összeforr egy impozáns, ünnepélyes hanggá, úgy az emberek szívét is szinte egygyé forrasztja ezen a napon a fájdalom. Azok, kiknek nincs fájdalmuk: nem értik meg ezeket s érthetlenné válik előttük ez ünnep, mely a halottak emlékének van szánva.

Tegnap, Mindszentek napján már a kora reggeli órákban megkezdődött a zarándoklás a

temetőbe, ami délután még nagyobb lett. Este minden temető tele volt emberekkel.

Az időjárás nagyon kedvező volt, s így a résztvevő közönség a szokottnál is nagyobb számban kereste fel a temetőket.

Az újvárosi templomból 6 órakor indult a körmenet dr. Vucskics Gyula plebános vezetésével, míg az olaszii plébánia templomban az elhunyt hívekért könyörgéseket mondtak, Pákh Emil s. lelkész pedig sz. beszédet tartott. Váradi Velenczén szintén megtartották a gyászvespernyét és körmenetet.

Tegnap, Halottak napján pedig minden kath. templomban gyászmise volt.

A jogász ifjuság is megemlékezett halottairól, elhunyt tanáraitól, barátairól s a nemzeti hősekről.

A mult esztendőben a joghallgatóknak két halottjuk volt: az egyik dr. Kudelka József volt akadémiai tanár, a másik Kaczián Ferencz joghallgató.

A gyászmenet a jogakadémiáról indult s legelőször Szigligeti szülőházához vonult. Itt Póznár Szever mondott gyászbeszédet. Innen a Rulikovszky Kázmér szabadsághős sirjához ment az ifjuság, ahol Bárdos Ödön mondott hazafias beszédet nagyszámu hallgatóság előtt. Beszéde után az ifjuság elénekelt a lengyel himnust.

Rulikovszky sirjától távozva a zöldkerti temetőben levő halottjaikat keresték fel, dr. Hoványi Lajos volt igazgató sirjánál Fráter Pál beszélt, Mátter Ferencznel Ormai Lajos, Jelinek István sirjánál pedig Hantke Emil.

Ezután Nagy Sándor tábornok vértanu születés házához vonult az ifjuság, ahol Papp János beszélt.

A nagy temetőben Nyíry Lajos sirjánál Fanta Adolf, Kaczián Ferencz sirjánál Medviggy István, dr. Kudelka Ferencz sirjánál Schweiger Endre s végül a dr. Személyi Kálmán sirjánál Sebő Pál beszélt.

Az iparos ifjuság szintén felkereste jelesein sirját. Az egyetemi helyiségéből gyászlógó alatt testületileg vonultak ki Nagy Sándor honvédtábornok szülőházához s onnan a központi temetőben nyugvó Rulikovszky Kázmér lengyel szabadsághős sirjához. Mindkét helyen az egyetemi dalköre hazafias gyászdalokat adott elő s az előbbinél Abella Mihály, utóbbinál pedig Mocsy Gyula beszélt.

Erzsébet-szobor a Henczi-szobor helyén.

— A szoborbizottság megalakulása. —

Igen rövid idő alatt mintegy fél millió forint gyűlt össze Magyarországon azon kegyeletos célra, hogy az anar-

... Én megtudtam.

Felfogadtam, hogy nem mondom el senkinek. De hiszen mit érek vele, ha még most is hallgatók? Hiszen az öreg már por és hamu. Miért ne tudnák meg, hogy ki volt az a vén hatszáz forintos irnok: a ki azonban ur volt a kopott kabát alatt is és tisztelve, szeretvs volt mindenki által halála órájáig.

Egy verőfényes márciusi napon ismét ablakunk alatt menetelt a katonaság.

Dáni bácsi ismét az ablakhoz huzott s vettem észre, hogy az öreg a szokottnál izgatottabb volt.

Egy félóra mulva szivdobogásról panaszkodott s kért, hogy bocsássam el, nagyon rosszul érzi magát.

Elbocsátottam.

Délután nem jött fel az öreg a hivatalba. Rosszat sejtve, tudakozódni kezdtem a lakása felől. Senki sem tudta megmondani, hogy hol lakik? Valamelyik szolga tudott felől e anynyit, hogy egyik kisebb külvárosi vendéglőben étkezik. Fölkerestem a vendéglőt. Ott utba igazítottak.

Sok kérdezősködés után ráakadtam a szerény kis házikóra, melynek egyik udvari szobáskáját birta bérbe Dáni bácsi.

A mint kinyitottam a kis szoba ajtót, sajátságos látvány tárult a szemem elé.

Ágyban fekvő beteg helyett, egy régi divatu

tiszt ruhába öltözött vén főhadnagyot találtam — teljes díszben — ülve a kanapén. Már azt hittem, hogy ajtót tévesztettem, mikor egyszerre fölismertem a hadifiban: az öreg Dáni bácsit.

Lábaim csaknem gyökeret vertek, meg se tudtam mozcézanni a csodálkozás miatt.

A mint észrevettem, fölállott s elém jött.

Mintha kieserélték volna. Nem a vén görbehátú irnok, hanem egy feszes tartású valóságos katona állott előttem. Még egyszer összeszedte minden erejét, meg akarta nekem mutatni, hogy: ki volt ő? ...

— Vártam öcsém. Tudtam, éreztem, hogy eljön, mondta kezemet megszorítva.

— Nagyon beteg vagyok, úgy érzem, hogy közel vagyok a végcélhoz; nem akarom sirba vinni titkomat; — magára bízom. Foglaljon helyet.

Leültem, ő — a katona — állva maradt.

— Ugy-e csodálkozik?

Pedig az így volt!

Katonatiszt voltam; főhadnagy, ezred segéd-tiszt. Olyan büszke fekete bajszú gyerek, mint a melyik ma ott lovagolt az ezredes baloldalán. Ott lovagoltam valamikor én is.

Az öreg fáradni kezdett, neki támasztotta lassan-lassan meggörbülő hátát az ablak fájának.

Első tánczos voltam a regimentben, első udvarló.

Szerelmes volt belém száz asszony, min-

den lány, én pedig csak játszottam velük: mint macska szokott az egérrel.

Egyszer aztán: elvesztettem a szívemet, az eszemet — én is.

Belészerettem egy szép, szőke lányba, a ki olyan szép volt, hogy mai napság már nem is lehet olyan szép lányt látni. Szép volt, előkelő hivatalnok leánya, de nem volt annyi pénze, hogy mint katonatiszt elvehessem.

Udvarolni kezdtem s a szép lánynak hízelt a garnison első gavalérjának az udvarlása. A viszony napról-napra szorosabbá vált közöttünk. Egy szép napon aztán megkértem a szülőktől lányuk kezét.

A szülők hallani se akartak róla. De a lány sirt, én könyörgtem lassan, lassan meg-
lágyult az apa kőszíve. Igazgató volt itt a mi hivatalunknál, befolyását könnyen érvényesíthette.

Nekem meg volt a katona-iskolai bizonyítványom s néhány vizsga letétele után hivatalnok lehettem volna. Természetesen az irnokságon kellett kezdenem.

Ledobtam hát a ragyogó egyenruhát, szegre akasztottam a villogó kardot s hogy boldogok lehessünk — polgárrá lettem.

Itt kezdődik az én életem szomorujátéka. Rövidke idő győzött meg róla, hogy a gyermekleány nem engemet, hanem csupán a fényes egyenruhát szerette rajtam. — Napról-napra hidegebb lett hozzám; majd egy fiatal

chista gyilkos kéz által meghalt boldog emlékü királyné emléket az ő nagyságához méltó emlékekkel örökítse meg.

A gazdagok ezeket adományoztak, de a szegény nép is éppen oly utógondolat nélkül halmozta össze filléreit a szép célra, hogy impozáns, a kiválók közül is kiváló mű örökítse meg az utókornak a nagy királyné vonásait.

Magyarország népének ezen szeretet-megnyilatkozása olyan elhatározásra serkentette a hitveséért busongó királyt, a mely ha lehet, még jobban összefüzi szeretetben az uralkodót és hű nemzetét.

E felett az örvendetes királyi elhatározás felett rendkívüli módon megnyilatkozott a közönség rajongó öröme, mikor külön kiadásunk megvitte a város lakosainak az örömhirt.

Tegnap kora délután vettük a távirati értesítést s alig negyed óra múlva már száz és száz példányban olvasta a közönség a következő külön kiadásunkat.

A Henczi szobor vége.

Budapest, (Saját tud. távirata.) nov. 2. d. u. 3 óra. Amit el nem tudott pusztítani a gyűlölet és a bomba, most el teszi az utból a szeretet.

A királyt mélyen meghatotta az a páratlan ragaszkodás, mely előre alig sejthető módon nyilatkozott meg Felsője neje, királynéknak halála alkalmából, mint kegyelet a elhunyt iránt, mint szeretet az élővel szemben.

Meghatva hallotta, hogy pár nap alatt százezrek gyűltek össze a nemzet önkényes megajánlásából, hogy már minden készen van egy ritka monumentális szoborhoz, csak hely kell hozzá és a király meglegte a legalkalmasabb helyet, ide adta a Henczi szobor helyét e magasztos célra.

Ujabb ez örvendetes eseményről a következő táviratot kaptuk:

Budapest, nov. 2. (Saját tud. táv.) Bárány Dezső miniszterelnök az Erzsébet királyné emléket megörökítő szoborbizottságot megalakította. Mikor a miniszterelnök ezt közölte, egyuttal kijelentette, hogy az elhelyezés kérdésénél király Ő felsége azon véleményének, óha-

jának, mint kérésnek adott kifejezést, hogy a királyné szobra ott legyen a hol most a Henczi szobor áll Budán. — A Henczi szobort valami katonai épületben helyezik el. A szoborbizottság meghatott lelkesedéssel vette tudomásul s Ő Felsője kérelméhez képest határozott.

Hét új festmény a muzeumban.

Muzeumunk képgyűjteménye legujabban hét szép olajfestménnyel gyarapodott, még pedig b. e. Zeley János apátkanonok hagyatékából, ki értékes olajfestmény-gyűjteményének e darabjait végrendeletileg hagyta a váradi muzeumnak. A képek között olyanok is vannak, amelyek váradi vonatkozással bírnak, nem ugyan tárgyak, de festőik révén. A tegnapi naptól kezdve már láthatók a képek a muzeum-épület nagytermében, hol ideiglenes elhelyezést nyertek.

Az első egy régi Magdolna-kép Prauer-től, (a század első feléből?) mely a bűnbánó aszszonyt barlangba ábrázolja, térdeplő helyzetben a feszület (!) előtt. A kép igen megsötétedett. A barlang falára akasztott mécs vöröses világot áraszt az est homályba.

A másik kép Madonna tanulmány fő, Marastoni Jakabtól való. A negyvenes—ötvenes évek modorában festett gyönyörű, szelid, tiszta arcz ez, egy kissé hideg, szoborszerű kifejezéssel. Sötét veres kendő födi fekete haját. A képre jobbról ez van írva: Marastoni 1849.

A harmadik képet Bubicz Zsigmond ajánlódokta a megb. kanonoknak. Carle Cignani eredetijén ntán készült fél-életnagyságban. Mária képe ez, a kisdéd Jézussal. Mária az égfelé néz, a kisdéd ölébe hajtja fejcskáját, kezébe kis fekete kereszt. Anya és gyermek kifejezése csupa bensőség, tisztaság és báj. Corregis szentjeinek élettel teljes bája azok világias színezete nélkül. A legelterjedtebb képekhez tartozik. Nem jól van konzerválva.

A negyedik kép a megb. Szamosy Elek, Munkácsy első mesterének pártfogójának műve. Haynald Lajos bibornok-érseket ábrázolja fekete, vörössel szegélyezett bibornoki reverendában a Szent István-rend jelvényeivel. A megboldogult művész nagyon jó arczkép festő volt, a püspöki palotában lévő kanonok-arczképesorport darabjai is nagyobbára mind sikerültek. Ugyanezt mondhatjuk a bibornok érsek ezen arczképéről is, melyet annál nagyobbra becsültünk, mert egy Váradon hosszú időn át működött magyar művész kezéből származik, nem is említve azt, hogy művészileg kifestett székestemplomunkat 1880-ban a kiváló egyházfedelem szentelt föl.

Az ötödik kép Innocent Ferencz budapesti fiatal művésznök alkotása: Krisztus halálának

megsiratását ábrázolja. Sziklás hegyoldal mellett, sötét felhőség alatt szomorú csoportozat tárul elénk. A kiszenvedett Megváltó holtteste fekszik fehér lepedőn. Fejénél Mária ül, egész fehérben, a mély, kimondhatatlan bánat kifejezésével arczán. Vele szemben Szent János, barna és fekete öltözetben, szintén lehajtott fővel, mély gyászba borulva. A két gyászoló alak benyomása megindító és tisztelettel, vallásos ihlettel teljes, Jézus holttesténél azonban inkább a művészi bravur remekelt, mint az ihlettség. Ez a test anatomiailag pompásan megalkotott mű, de sem a testtartás, sem az arczkifejezés nem is sejtetik, minő lélek lakozott ebben a testben. Ez nem a világ bűneiért meghalt Isten-ember teste, még csak nem is kiváló ember hült teteme. A realizmus itt kétségkívül túllépte a határt, melyen belül tartalom és kivitel összhangjával ható művészi alkotás létesülhet. A nagy flamand mester, Rubens hatása a képnél valóban végzetesnek mutatkozott. Annyi azonban bizonyos, hogy a kiváló művész, ki azóta sok oltárképet festett vagy restaurált és női arczképeivel nagy sikereket aratott, e képen is rajta hagyta erőteljes tehetségének nyomait. Még egyszer kiemeljük, hogy Mária és Szent János alakjai mély, benső benyomást gyakorolnak a szemlélőre. Képgyűjteményünk kétségkívül érdemes művel gyarapodott.

A hatodik és hetedik kép két egyenlő nagyságú tájkép Böhm-től az ötvenes évek modorában. Telepy és Keleti képeire emlékeztet nagyjában. Az egyik tiroli tájkép, a háttérben havas, az előtérben lombos és tülevelű fák ingó hegyi patakkal. A másik felső-bajorországi tájkép ábrázol az előtérben lombos fákkal, egy csöndes tóval, a háttérben havasokkal.

A biharvármegyei és régészeti és történelmi egyet nagy halálával tartozik a megbold. kanonok emléke iránt, mint akinek bőkezűsége gyűjteményünket ismét néhány szép modern festményhez juttatta. A közönség figyelmét pedig annál sürögösebben hívjuk fel az ajándék megzemlélésére, mert a zord idő beálltával csak hamar elkezdődik muzeumunk életében is a »saison morte«.

Dr. Némethy Gyula.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

- November 5. A nagyváradi sakk-kör versenye.
- November 5. Birók és ügyvédek társas estélye.
- November 6. Városatyá-választás Nagyváradon.
- November 6. Mese matiné a »Fekete Sas« nagytermében.
- November 6. Lótenyészt jutalmak kiosztás a biharvármegyei gazd. egyetel által.
- November 7. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor
- November 9. Esküdtszéki tárgyalás.
- November 10. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 8 órakor.
- November 16. Esküdtszéki tárgyalás.
- November 17. Városi közgyűlés.
- November 20. A kath. kör gyászünnepélye.
- November 20. Szigligeti-társas matinéja.

* Erzsébet szobor a Henczi szobor helyén. Nagy feltűnést keltett városzszerte tegnap délután lapunk külön kiadása, mely felséges urunk-királyunknak országszerte nagy örömet keltő óhajlását tudatta lapunk olvasóival, amelyet tegnap közölt az Erzsébet szobor bizottság tagjaival. Nemes szívű királyunk azt óhajítja, hogy megdicsőült királynéknak szobra a »Henczi szobor helyére jöjjön.« Olyan fejedelmi tény, amilyent csak álmodni mert a nemzet. Legyen áldás nemes lelkű királyunkon. Lapunk külön kiadása mindenütt nagy szenzációt keltett. Vendéglőben, kávéházakban és az utcákon képezte a beszéd tárgyát s mindenütt nagy lelkesedést keltett.

* Változás az ezredparancsnokságban. Mint értesülünk, a nagyváradi 4. honvéd gyalog ezred parancsnoka: Virányi Géza ezredes legközelebb nyugalomba vonul s helyette Nagy Gyárfás honvéd-husár alezredes fogja a Fel-

orvos udvarlását fogadta s egy szép napon, rövid levélke kíséretében visszaküldte boldogságunk kapesát — az én jegygyűrűmet.

Vége volt mindennek! . . .

Ugy maradtam a világban, mint szedett szőlő: pályámat, szerelmemet vesztve; s egy hosszú élet koldus-tarisznyáját cipelve hátamon, a melybe a részvét alamizsnája helyett gunyt, kacaját raktak az emberek.

Ezalatt a teher alatt roskadtam így össze! . . .

Az öreg a hosszú beszéd s a nagy igaztosságtól kimerülve, ágyára dobta a nagy, nehéz csákót: s mintha szavait tettel is bizonyítani akarta volna: mellém roskadt a kanapéra.

Szemei megteltek könnyel s mialatt egy elpusztult élet romjain zokogni kezdett, — felém nyújtott egy megsárgult, régi arczképet.

Hagytam, hadd sirja ki magát szegény Dani bácsi, nem zavartam volna meg a világ minden kincseért sem; vizsgálni kezdtem az arczképet.

Lehetetlen volt felismerni.

Valamikor meglehet, hogy kép volt; most azonban csak sárgult, foltos papírlap, melyről a hajdanán kedves képét, harminczöt év könnye, csókja egészen eltüntette.

Jó ideig nem szólt egyikünk sem.

Mikor aztán az öreg kissé megnyugodott, megtörtem a csendet:

— Él? Dani bácsi, — kérdém a képre mutatva.

Az öreg megcsóválta galamb fejét:

— Nem: az igazságos örök Isten nem engedte . . .

Nagyon nehezen beszélt szegény: minduntalan elcsuklott a hangja.

— Nem! . . . a végéne — a doktor — megcsalta egy gazdag vén lányért s szégyenében elemészttette magát.

En nem átkoztam meg soha.

En szeretem most is, hült porában is . . . de az Isten . . . az Isten . . .

Ujra zokogni kezdett.

— Az Isten, Dani bácsi, igazságos.

— De azért én ott fogok pihenni mellette. Megvásároltam azt a kis darab földet . . . a mennyiben az én koporsóm elfér. — Oda temesetek engem öcsém!

— Oda lelkem Dani bácsi, oda . . .

Az öreg vállamra hajtotta a fejét; megölelt, megcsókolt s aztán: — csöndesen elaludt örökre.

Oda temettük! . . .

A sirhalom fölött egymást csókolgatja a két kicsi kereszt s úgy megértik egymást titokzatos, csöndes éjszakákban! . . .

Hát vajjon odafenn, ha majd egygyé porlik a sárga homokban két boldogtalan szív: . . . vajj n azok megértik-e? . . . megösmerek-e ott egymást?

— Majd elregéli: a nefelejts!

sége ezredarancsnokká kinevezni. Nagy Gyárfás hosszú ideig szolgált Nagyváradon s általános szeretetnek s tiszteletnek örvend.

* **A novemberi előléptetések.** A legörvendetesebb két nap a közöshadsereg és honvédség tisztikarának: a május és november elseje. Ilyenkor jelennek meg ugyanis az előléptetések. Tegnap jelent meg a hivatalos lapban a novemberi előléptetések és kinevezések. Ezek közül a következők érdekelnek bennünket: *Ferdinánd* főherceg ezredessé a 4. tiroli császárvadász ezredhez, *József Ágoston* főherceg pedig a 6. sz. dragonyos ezrednél I. oszt. századossá neveztetett ki. Előléptek továbbá: (a honvédségnél) őrnagygyá *Filipovics* Alajos; I-ső osztályú századossá *Pogány* Antal, főhadnagyokká *Dénes* Arnold és négyesi *Szepesi* András, hadnagyokká *Sipos* Árpád, *Futnik* Béla, *Julier* Ferencz, *Kappa* Elek, *Tar* Ernő és *Dombi* Lajos. A közös hadseregben: vezérőrnagygyá *Pflügl* Emil a 66. dandár parancsnokává. A vezérkarban: kapitánnyá *Melion* Gyula a 17. csapattesthez és *Schilafsky* József. A 37. gy.-ezredben: I. oszt. századossá: *Schilhovszky* József; *Leidl* Ármin, főhadnagyokká *Etnel* Jenő, *Heyss* Károly, *Körner* Guidó, *Kiss* Kálmán, *Heill* Hermann (áthelyeztetett az 50. ezredhez). A 39. gy.-ezredben: *Wolf* János, *Graész* Géza, *Rubos* Vinczét, *Dunst* János, *Gondos* Gyula, *Kollmer* Arthur (áthelyeztetett az 51. ezredhez) és *Kollár* F. Hadnagyokká a 37. gyalogezredben: *Habel* Rudolf, *Dan* Alphsa Arthur, *Zimmermann* Román *Weisz* Antal. A tüzérségnél: Ezredessé: *Báró Stipszits* József, őrnagygyá: *Mildner* Raymond; I. oszt. kapitánnyá: *Artaria* Ferencz; II. oszt. kapitánnyá: *Czeplicky* Stanislaw; hadnagyokká: *Kárász* Ferencz és *Bumbala* Ottmár. A huszárságnál: II. oszt. kapitánnyá: gróf *Somsich* de *Saard* Géza; főhadnagyokká: *Fanta* Géza, *Jenny* Béla, *Imre* Zsigmond, *Irsai* Irsa György, *Végh* János, és *Klami* Henrik.

* **A katonák esküje.** Nagy katonai pompával ment végbe kedden, november 1-én az október hóban bevonult közös és honvéds csapatok felesketése. A közös hadsereghez tartozó összes katonaság a *Ferencz* József lakatya udvarán foglalt állást. A *Gundnik* tábori lelkész szentmisét olvasott, majd szent beszédet intézett a katonákhoz, amelyben fejtegette a katona hivatását és az eskü szentségét. Ezután letették anyanyelvükön az esküt s vig zene-szóval vonultak be a lakatyaiba. Az ünnepélyes aktuson a hadapród iskola növendékei is jelen voltak. A honvédség az olasz plebánia templomban hallgatott szent misét és *Pák* Emil segédlelkész intézett hozzájuk beszédet s aztán a lakatya udvarára vonultak, hol letették az esküt.

* **Áthelyezés.** *Bakacs* Béla tb. szolgabíró a központból a vaskóhi szolgabíróshoz, dr. *Halász* Elemér szolgabíró pedig a vaskóhi járásból a központi főszolgabíró mellé helyezte át.

* **A hadapródiskola környékének világitása.** A hadapród iskolánál pár nap múlva befejezik a hozzávető ut kövezését. A hadapród iskola parancsnoksága kellőleg gondoskodott, hogy az iskola területe kellőleg el legyen látva villamos világítással. Esténként szép látványt nyújtanak a légmentes üveggombokban izzó sodronyok. Az iskolához vezető ut, valamint az intézet környéke nincsen kellőleg világítva. A *Rhédey*-kertbe vezető uton, a mely a tiszti laképülethez is vezet, alig van pár petroleum lámpa. A hadapródiskola parancsnoksága megkereste most a várost, miszerint az iskolához vezető utat kellőleg világíttassa ki.

* **Kitüntetett zárdafőnöknő.** Király 6 Felsége *Buch* M. Remigia, az Esztergom vizi-

városi zárdá főnöknőjének, a nőnevelés terén szerzett érdemei elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

* **Uj templom.** Bánffy-Hunyad egyházközsége f. hó 6-án ünnepet fog ülni. Ekkor lesz ujonnan épült templomának megáldása összekötve haladó isteni tisztelettel.

* **A segédek továbbképző tanfolyamain** az előadások f. hó 6-án — vasárnap kezdődnek meg. — A tanfolyamokra még mindig lehet beiratkozni a tanfolyamok igazgatóságánál (Nagy Piaczter, polg. isk. épülete.) — Öröndetes jelenség, hogy a tanfolyamokra már eddig is nem csak helybeli segédek és önnálló iparosok iratkoztak be, hanem a szomszéd Nagy-Szalontáról is jelentkeztek, mely körülmény a tanfolyamok létjogosultságát mindennél jobban bizonyítja. A téli tanfolyamra a beiratások a tegnapi nappal befejeztettek s a még be nem iratkozott tanulók névsorát most állítják egybe, hogy megbüntetés végett a kapitányi hivatalhoz terjesztessenek be.

* **Elhunyt kanonok.** A veszprémi káptalan ismét gyász érte. Egyik, érdemekben megőszült tagja, *Devics* József apátkanonok Veszprémben meghalt. Az elhunyt főpap, ki 74 évet élt, nagy jötevője volt a szegényeknek.

* **A sirok fosztogatói.** Az olaszii temető őr megbizta *Berde* Lajost, hogy az általa kezelt sirokról a koszorukat szedje le. A buzgó ember ezen megbizás következtében az összes sirokról le akarta szedni a koszorukat s a lámpákat. Az egyik károsult fél feljelentésére *Berde* ellen a vizsgálatot megindították.

* **Jubiláló törzs-örvos.** A helybeli 4-ik számú honvédezred tegnap szép óvációban részesítette dr. *Fáykiss* Károly törzsorvost. A honvéd tisztikar képviselőiben két őrnagy, két százados, két főhadnagy és két hadnagy kereszte fel *Fáykiss*-t, aki tegnap töltötte be 25-ik szolgálati évét. A jubláns a tisztek óvációját megleghanga beszédben köszönte meg.

* **A királyné-szobor bizottsága.** A belügy-miniszter most nevezte ki azt a bizottságot, a mely a királyné szobrának felállításával lesz megbizva. A bizottság tagjai a minisztérium részéről a következők: *Atzél* Béla báró, *Benczur* Gyula, *Beöthy* Zolt, *Bródy* Zsigmond, *Gyulai* Pál, *Halmos* János, *Harkányi* Frigyes br., *Hauszmann* Alajos, *Károlyi* Tibor gróf, *Lipthai* Béla báró, *Lotz* Károly, *Márkus* József, *Rákosi* Jenő, *Ráth* György, *Roskovits* Ignác, *Steindl* Imre, *Szilágyi* Dezső és *Parkovits* József. A főrendiház részéről a következők lettek a bizottság tagjaivá: *Bubics* Zsigmond, *Bánffy* György gróf, *Széchenyi* Béla gróf, *Csekonics* András gróf, *Keglevich* István gróf és *Jókai* Mór dr. A képviselőház részéről a következők kerültek a bizottságba: *Andrássy* Tivadar gróf, *Berzeviczy* Albert, *Csáky* Albin gróf, *Dedovits* György, *Hock* János, *Karátsonyi* Jenő gróf, *Rátkay* László, *Szinyei-Merse* Pál, *Thaly* Kálmán, *Tisza* Kálmán, ifjabb *Zichy* János gr. és *Zichy* Jenő gróf.

* **Kinevezés.** *Beöthy* László főispán az élesdi járásban megüresedett irnoki állásra *Fülöp* Sándor okleveles jegyzőt és helyettes járási irnokot nevezte ki, illetve ezen helyzetben véglegesítette.

* **Eljegyzés.** *Feliczides* Lajos polgári iskolai tanár eljegyezte *Wessergom* Mariska k. a. Budapestről.

* **Kisiklás.** A helybeli közuti vasúttársaságnak a nagypiaczteri állomásán két kocsi tegnap kisiklott, azonban nagyobb baj nem történt.

* **Sikerés vizsgálat.** *Vass* István, az általános ismert *Vass* Imre nagyváradai polgár fia tegnap tette le egyhangulag jó sikerrel az adóügyi vizsgálatot.

* **Luccheni czimboráiról.** *Martinelli*, ki *Luccheni* gyilkos törének nyelét készítette volt s kit ezért bűnrészesség gyanúja miatt elfogtak, szabadon bocsátása iránt kérvényt adott be a genfi vizsgálószerkhez, mely a napokban tárgyalta *Martinelli*-nek és egy másik letartóztatottnak hasonló kérvényét. *Moosbrugger* védő és *Tulliquet* alügyész beszédeinek meghallgatása

után a bíróság a következő határozatot hozta: »Tekintve, hogy folyamodó gyilkossági bűnrészesség miatt van letartóztatva; tekintve továbbá, hogy bűntényekben az ideiglenes szabadlábra helyezés nem kötelező s számbavéve azt, hogy ellenében a vizsgálati eljárás még befejezve nincs, a vizsgálóbírónak az eljárás befejezése céljából időre van szüksége; ezen indokoknál fogva a bíróság folyamodót ideiglenes szabadlábra helyezése iránti kérelmével elutasítja.«

* **Négy nap óta nem evett.** Őszbe csavarodott, szármalmas alakot vezetett a rendőr a kapitány elé. Gönyedt, sápadt; szemeiből fájdalom ri ki.

Nagy büne nincs, a főutcán egy utcasarkon koldult. A rendőr meglátta, bekísérte.

Reszkette áll meg a kapitány előtt, ki szigorú hangon kérdi:

— Miért koldulsz? Nem tudod, hogy itt nem szabad koldulni?

A toprongyos alak — Szerbán Karácsony — néz mereven, majd megszólal:

— *Ezen csak nem halhatok, négy nap óta egy falatot sem ettem.*

A szigorú kapitánynak erre meglágyul a szíve, enni adat nyomban az éhezőknek s gondoskodik arról is, hogy hazaszállítsák illetőségi helyére.

* **Vasuti szerencsétlenségek.** Varsóból írják, hogy Lukov állomás közelében a múlt éjjel két vonat összeütközött; három utas meghalt, ötven veszedelmesen megsebesültek; hét kocsi és egy lokomotív elpusztult. — *Lemberg*-ből jelenti tudósítónk a másik szerencsétlenség hírért. A múlt éjjel *Sztaniszlau* közelében két tehervonat összeütközött; a gépész, a fűtő és a fékező halálosan, a vonatvezető és két kalauz veszedelmesen megsebesült. — Egy később érkezett hivatalos távirat erről a szerencsétlenségről azt jelenti: A *Sztaniszlau*-ból a napokban *Husiatynba* elindult 1387. számú tehervonatnak *Jezirzany* és *Bucses* állomások között a gépje és öt kocsi kisiklott és részben lezuhant a pályatestről. A gépész, a fűtő és a fékező meghalt, a vonatvezető veszedelmes és két fékező könnyű sérülést szenvedett. A személyforgalmat átszállással tartották fenn. Az akadályt már elhárították.

* **Kézrekerült tolvajok.** *Róz* Ignác körorosztcai lakost két hóval ezelőtt meglópták. A rendőrség azóta kereste a tolvajokat, azonban hiába. Tegnap azután a csendőrség elfogta őket *Sarkadi* Mária és *Nagy* Lajos személyében.

ZENE és MŰVESZET.

A zeneiskola évkönyve. Jul. 17-iki lezáró dátummal vettük a filharmonikusok által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola értesítőjét szereplésének első két évről. Közölve látjuk benne az iskola történetét, eszméjének vajdását, s szervezeteinek szabályait; e pontok nyilvánosságra hozatala mindenesetre érdeklődést fog kelteni azokban is, kik talán eddig még mindig nem tudják azt sem, mi fán termett ez a kulturális intézmény. De még meggyőzőbb a statisztikai adatok publikálása, mely szerint már az első két évben is 70—80 fű, s ugyanannyi leány élt a jó alkalommal, hogy csekély tandíj mellett alapos zenei képzettséget nyerjen, mely utóbbiról az időnkint rendezett próbakoncertek szolgáltatnak szemmel látható, vagy helyesebben füllel hallható bizonyítványt. Mindeme statisztikai adatok eléggé mutatják az iskola szükséges, házagptóló voltát, de egyúttal mindég forróbban sóhajtoznak a felsőbb pártfogás haladása után.

Nemzeti ügy.

A pozsonyi Toldy-kör lapunknak is megküldötte azt a memorándumot, amelyet a magyar színészetnek Pozsonyban való állandósítása érdekében a városi képviselőtestülethez benyújtott. Ugyanis nemsokára lejár Pozsonyban a szerződés, amelyet Pozsony város a német és a magyar színigazgatókkal kötött s ez alkalomból kéri a törvényhatóságot, hogy a pozsonyi városi színházban a magyar színészet állandósítását határozatilag kimondja s e határozat végrehajtása érdekében a szükséges intézkedéseket tegye, annyival is inkább, mert ez volna betetőzése a törvényhatósági

bizottság ama nevezetes határozatának, mely a millenniumi diszközgyűlésben a magyar színeszet állandósítására 20.000 forintot szavazott meg. E kérelmet méltán tarthatjuk indokoltnak, mert Pozsonyban a magyar muzsának nemzeti politikai szempontból kiválóan magas színes hivatása van, mert nemcsak kulturális célú követ, hanem egyúttal ápolja és fejleszti, megkedvelteti a magyar nyelvet.

A Toldy-körnek és a pozsonyi magyar lapnak, a Nyugatosági Híradónak, mely lelkesedéssel küzd a szent ügyért, sok kitartást kívánunk. Ne csüggedjenek el, hisz velük van a nemzeti közvélemény és a hazaszeretet szent érzelme.

A memorandum, amelyben a magyar nemzetnek, illetőleg a pozsonyi magyarságnak kulturális uralkodásra termelt felsőbbsege van önérzettel és finoman kifejezve, bizonyára ország-szerte fel fogja keltetni a figyelmet.

Jól mondja a memorandum, hogy Pozsony város érdeke azt kívánja, hogy Pozsony teljes erejével a magyar kultúrához csatlakozzék s Magyarországgá legyen, mert amint Pozsonynak multat csak Magyarországa adott, úgy jövőjét is egyedül csak a magyar kultúra befogadása biztosítja.

IRODALOM.

Mars könyve.

Képek a garnizonból.

Láng József kiadása. Nagyvárad, 1898.

Régi kedves ismerősnek új könyve fekszik előttem. Ez új könyv írója régi és kedves ismerősünk, mert nem hiszem, hogy lenne csak egy is e lap olvasói közt, aki az aranyos kedélyű Mars-ot, a 37. gyalogezred fess főhadnagyát, a jó nevű tárczairót ne ismerné, — ne szeretné?

Mindig vállalkozó szellemű fiúnak ismertem és hogy nem csalatkoztam benne, bizonyítja e legújabb cselekedete, melylyel — gondolva merészet és nagyságot, — kedves meglepetést szerzett az irodalom minden igaz barátjának. Könyvet adott ki, — az ő könyvét; könyvet arról a világról, melyben élt, amelyben él; — de amely nem csak az övé, hanem mindnyájunké, mert meséje a való élet, hangja a valóság tónusa.

Mars könyve 3 részre oszlik.

Az első szakasz címe »Képek a garnizonból.« Kilencz elbeszélés a társadalmi életből, merítve melyeknek tulajdonképp annyiban van közük a garnizonhoz, hogy katonák is szerepelnek bennök.

Az első »Mikor a férj határoz« — egy elhanyagolt asszonyka történetét mondja el.

A második »A csillaghullás«. Ez a legsötétebb s talán a leggyengébb darabja az egész kötetnek; mert olyan morálist, mint a milyen ebben uralkodik, — hála Istennek! — még a századvég társadalmá sem ismer. Mars barátunk maga is beismeri, hogy »az asszonyt sohase lehet tudni, hogy mikor örül meg«. Bizony ennek az elbeszélésnek az a nem gyáva, de szerencsétlen hőse és csak színpalak megett szereplő hősnője sem gyáva, sem szerencsétlen, sem örült, hanem lélektanilag nem létezhető individuum. Jó, hogy olyan hamar lehull a csillaguk.

»A kik az utcán élnek« s »A kik az utcán halnak meg« mindkét elbeszélés megint abból a tónusból szól hozzánk, melyet Mars csak muzsájára erőltetett s mely sötét, pessimista világnézetével még szánakozásunkat sem képes biztosítani.

No de bőven kárpótolt aztán ezekért a csatlódásokért a mi szellemes csevegőnk »A kadét szerelem« és »A babaasszony« meg »Az öreg szív« történeteinek pompás meseszövése, meglepő fordulata és igazi élettől duzzadó elbeszéléssel. Az a »Babaasszony« tanulságos lecke lehet sok lányos mamának, kik úgy gondolkoznak »arra való a leány, hogy asszony legyen belőle; de hogy azután boldog hitves-e? az már nem tartozik reájuk«.

A második szakasz »A Gyula naplójából« címet viseli. »A kicsi fiú kicsi meséje«, — »Az én anyám igazsága« és a »Majális« annak a rég letűnt boldog gyermekkor soha vissza nem térő, de soha el nem felejthető édes emlékeinek megkapó, költői leírása. Ezek-

ben nyilatkozik meg egész szépségében a mi kedves Marsunk eredeti, izmos írói tehetsége, közvelensége, elbeszélő ereje. Igen! ez ő, testestől-lelekestől. A kis piros strimflis gyermek-től — a derék katonáig, a lélekgazdag férfig. Ezekben ismertem én egészen reá, mikor a kedves dolgok olvasásakor az egyik szemem sirt, a másik meg könnyezett. Méltó párjuk a »Jolánka husvétja«, azé az anyagi kisleányé, ki a katona bácsinak hagyja a husvéti piros tojásait s akit a szeretet katona bácsi helyett a tisztelendő ur locsol meg a ravatalon, pedig színes tojást sem kap érte. A »Mese egy rossz fiúról« megint olyan szomorú történet, mely nem egészen a Mars lelkivilágából való s mely épp ezért nem elégíti ki bennünket a sok szép történet után.

Hol igazán sirva, hol szívből nevetve, hol meg egy kicsit bosszankodva — eljutunk a köv harmadik szakaszához, mely egy elbeszélésből áll.

»A hadnagy ur száz forintja« nem hiába, hogy utolsó elbeszélése a kötetnek, de méltán annak a koronájára. A Szendi Zsófi tragédiája, egy szegény árva leány, egy boldogtalan hitves, egy szerencsétlen, mindenkitől szemétnek hit asszony bus története, kit sorsa a kétségbeesés, a megsemmisülés örvényének szélére juttat s ki előtt, mint egykor a sátn, a végzetes pillanatban jelenik meg gróf Simándi Ákos, a hódításairól híres, dúsgazdag huszártiszt. Meglátja az asszonyt, — 100 forintot ígér a becsületért. A szép asszony kicsi árvája halálos beteg. Egy haldokló gyermek élete, meg egy szerencsétlen asszony becsületének ára lenne az a rongyos százsz bankó. Zsófi érintetlenül jön el a találkáról; hisz mindig becsületes volt s a gróf nem az asszonynak, de az édes anyának kölcsön adta a százast. Hosszu tiz esztendő mulik el, mikor újra viszontlátják egymást. Zsófi boldog hitvese egy becsületes falusi bírónak, mindenkitől tisztelt édes anyja négy derék gyermeknek és a gróf, ki egykoron a becsületet akarta megvenni annak a szerencsétlen asszonynak, most könnyezve hallja, hogy az az asszony évek hosszú során igaz áhitattal imádkozott az ő jöttevéje boldogságáért.

A »Szendi Zsófi« gyönyörű meséje egy szebb, egy ideálisabb világba emeli a lelkünket; kiszakít a mindennapi élet küzdelmes forgatagából és lelkünk megnyugszik annak tudatában, hogy az erény, a becsületesség előbb-utóbb diadalra jut.

Mars könyvének megjelenése a mi szerény könyvpiaconkon jogosan megy esemény számba; és mindazok, kik ugyanazon pápaszemen keresztül nézik az életet, mint én és épp úgy hisznek a jutalomban és büntetésben; — örömmel üdvözlük a régi ismerős kedves új könyvét és biztatva sürgetik szellemes írójukat, kedves Mars! az első akadály legyőzve, a pálya nyitva, lankadatlanul csak előre, marsch! M—y.

Közönség-köre.*

A katonavárosi tisztaság.

— A városatya jelölték figyelmébe. —

Most, hogy a választási küzdelmek előharcának ádáz viharja dul és épen katonavároson dul, nem átalom alulírott a leendő városatyák, nagyreményű jelöltjeink figyelmébe ajánlani a kolozsvári utcát, a hol a háztulajdonos még az istállójából kifolyó trágya levét és kikerülő trágyát nem átalja a kertbe levezetni illetőleg lehordatni, mert azt mondja, hogy ő betartja a főkapitány ur utasítását, a ki azt parancsolta, hogy a szemetet minden héten ki kell hordatni; sőt ő parancs nélkül is mindig lehordatta egész nyáron; az igaz, hogy a szomszédjai zugolódtak, de hát a főkapitány meg parancsol és rüdnnek muszaj lönni! Ezt már nem ez a lelkiismeretes házigazda mondotta, hanem egy rend-őr, aki hozzá tette még ezt is: Hát azt gondolja az ur, hogy mi azir járunk itt, hogy mindent meglássunk?

Ennek a szomszédnak mellette pedig egy városatya lakik (nem jelölt kérem, egy valóságos eleven városatya) aki úgy gondolkodott, hogyha szabad neked ide hordatni ezeket, akkor

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

szabad nekem ez ellen védekezni; és olyan hatalmas barrikádot emelt trágyából (tromfra tromf) a szomszéd elé, hogy egy másfél emeletes kerítésnek is beillenék.

Ebből kifolyólag aztán fölhevítjük erre az állapotokra az igen tisztelt jelöltjeink figyelmét és a következő interpellációt terjesztjük eléjük:

1. Van-e tudomásuk ezekről az állapotokról, mert ha bennünket képviselnek, az ilyenekkel is meg kell barátkozniok.

2. Ha tudomásuk van erről s ha megbarátkoztak az ügygyel, hajlandók-e véget vetni ezeknek a dolgoknak vagy tovább is óhajtják a barátság fentartását? Mert ha igen, akkor a választásból nem lesz semmi.

Megbizásból:

Váradhelyi G.,
választó polgár.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése.

Tegnap este 6 órakor ülést tartott a kath. kör igazgató-választmánya a kör helyiségében.

Dus László elnökölt, jelen voltak:

Böszörményi Géza, Tóth Márton, Gálbory Sámuel, dr. Vucskics Gyula, Kelemen Kálmán, Gabriely Lajos, Bereczky Géza, Grám Szilveszter, Nozák Rudolf, Karger Sándor, dr. Karácsonyi János, dr. Mártonffy Bogdán, Gyálókay János, Kugler Albert, Weidlick József vál. tagok és Imrik Gusztáv titkár.

Az ülés tárgyát csak a folyó ügyek elintézése képezte. A pénztárnoki jelentés kapcsán a hátralékos tagdíjak beszédese került szóba, amelyre vonatkozólag elhatározták, hogy a helybelieket iven, a vidékieket levélben szólítják fel.

Új tagokul felvették: Kovács Andor postatiszt, Ország Antal orgonaépítő, Lindenmayer Károly tb. kanonok, tenkei alesperes-plébános és Peszeky Ferencz, papnevelői tanulmányi felügyelő.

Orvosok ülése. A »Biharmegyei orvosgyógyász- és természettudományi egyesület« november hó 2-án tartott szűkülésén dr. Konrád Márk elnökölt. A tagok közül résztvettek: dr. Berkovits Miklós, dr. Grósz Albert, dr. Grósz Menyhért, dr. Fenyő Sándor, dr. Fáykiss Károly, dr. Kutiák Ágost, dr. Kornstein Lajos, dr. Kálmán Izidor, dr. Konrád Béla, dr. Popovics Miklós, dr. Lőthe, Winkler Lajos és Mura N.

Dr. Konrád Márk az ülést azzal nyitotta meg, hogy kegyelettel és elismeréssel emlékezett meg dr. Müller tudósról, ki hősi halált szenvedett az emberiségért, a tudományért s méltán hallhatatlanságot biztosított nevének. A szűkülés tagjai állva hallgatták elnöknek megemlékezését.

Ezután elhatározták, hogy az elhunyt dr. Ujlaky Ferencz érdemeinek méltatására, illetőleg emlékbeszéd mondására dr. Sebess Lajost kéri fel.

Tudomásul vette a szűkülés Rimler K. rendőrkapitányának értesítését, a tiltott gyógyszerek kiszolgáltatása ügyében.

Dr. Konrád Márk elnök egy tanulságos gyógyesetről referált, bemutatva az illető gyógyultat is. A szűkülés tagjai érdeklődéssel hallgatták és köszönettel fogadták az előadást.

Szívesen vették végül az orvosok dr. Fenyő Sándor, a m. kir. honvéd hadapródiskola ezredorvosának meghívását, az intézet megtekintésére.

Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság az 1898. évi november hó 9-ikén, szerdán, d. u. 5 órakor, a Szent-István-Társulat gyűléstermében (Királyi Pál-utca 13.) rendes havi felolvasó gyűlését tartja. A gyűlés tárgysorozata: 1. Folyó ügyek. 2. Dr. Vajó József rendes tag felolvasása: A test viszonya a térhez.

A szépitési egyesület ülése. A szépités egyesület választmánya tegnap d. u. 5 órakor a városháza kistermében megtartotta rendes havi ülést, melyen dr. Beöthy László főispán elnökölt alatt jelen voltak: Mezey Mihály, Schöpfung

Ágoston, Oszterlam Ármin, Papp György, Géczy Lajos, dr. Molnár Imre, Bozóky Béla, ifj. Rimler Károly, Urbán Adolf, Windich Márton, Weidlich István és dr. Adorján Ármin titkár. Az ülés elején dr. Adorján Ármin szövé tette Géczy Mihálynak egyik régebbi indítványát, hogy felügyelői állásokat szerezzenek. A felügyelők hatáskörének és működési terének megállapításával Mezey Mihályt, ifj. Rimler Károlyt és dr. Adorján Ármint bízták meg. A széles-utca parkírozását Géczy Lajos indítványára elhalasztották arra az időre, mikor a város ezt az utvonalat rendezte.

Tárgyalták Miskolczy Barnabás a Köröskörzónak a városligetig való meghosszabbításáról szóló tervét is. Ezzel dr. Molnár Imre foglalkozott, kijelentette, hogy többféle mód kínálkozik a terv megvalósítása végett, de ezek majdnem mind igen drágák. Megbízták dr. Hoványi Gézát, dr. Molnár Imrét és Ragány Jánost, hogy érintkezzenek a kisajátítás vagy megvétel útján megszerzendő háztulajdonosokkal. Elhatározták, hogy a városhoz fordulnak, továbbra is rendelkezésre bocsátja-e az egyletnek a Széchenyi-tér kioszk bérét, mert a Széchenyi-teret ezentúl a lövészegylet fogja gondozni. Windisch Márton az egylet gazdája azt az indítványt tette, hogy a sétateren számozott ülőhelyeket állítsanak fel, melyekért a közönség fizessen. Az egylet nem akarja megterhelni a közönséget ezzel az új adóval, ezért a mostani ülőhelyeket semmi esetre sem fizeteti meg, ha pedig újabb fizetős helyek létesítésére akad vállalkozó, esetleg megvalósítja Windisch tervét. Ez ügy előmunkálataival Windisch és dr. Adorjánt bízták meg.

Igazságszolgáltatás.

A »Nagyvárad« sajtópöre. Tegnap volt kitűzve a *Nagyváradnak* a sajtópöre, a melyet *Fauszt* Elek indított a Nagyvárad ellen, két cikk miatt. Mint már említettük, *Fehér* Dezső, a ki mint vádlott szerepelt ebben az ügyben, egy cikket irt a Nagyvárad Naplóba, amelyben kijelentette, hogy sértő szándéka nem volt, egyedüli célja az volt, hogy a polgárságnak használjon. Ezen cikk következtében azután a vádat a panaszos visszavonta s így tegnap az esküdteknek semmi dolguk sem akadt.

Elvetett semmiségi panasz. Az aradi szocialisták vezére Szionczky Gyula már több ízben került izgatás miatt az esküdtek elé. Legutóbb a szegedi esküdtszék újból elítélte. A szocialisták valamelyik szakkölönyében izgató cikket irt és az esküdtek megint kimondották reá a véteket, mire a sajtóbírószak két hónapi államfogházra ítélte a szocialista agitátort. A vádlott semmiségi panasszal élt, amelyet azonban a kuria elvetett.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: Gusztáv.

52

Rövid idő múlva az az elhatározás érlelődött meg benne, hogy elmegy, látni akarja még egyszer Melaniát — ő maga akar vele beszélni, saját szájából akarja hallani a szót, mely őket egymástól örökre elválassza. Azt hiszi sohasem fogja az e szót kimondani.

Nem irt semmit, felült a vonatra. Három nap, három éjjel utazott. Nehány mérföldnyire Kownóból megállott. Onnan irt először nejének. E levélben minden benne volt, a mit csak nemes, szerető szív csak érezhet, a mit ilyen körülmények közt csak akarhat:

»Itt vagyok közeledben... csak egy szót és lábad elé borulok... Mindent elfelejték, mindent megbocsátok.«

Ezek voltak az utolsó sorokban

Lázás izgatottságban várta a választ — halál és élet — melyik lesz osztályrésze. Felelet helyett maga a nagybácsi jött. Komoly arccal lépett a szobába.

— Az Istenért! mit tett ön? — Ezek voltak első szavai.

Hát nem kapta meg levelem, vagy azt hiszi, hogy csak a levegőbe beszéltem. Jöjjön tehát és lássa, mit tett. Semmiért sem vagyok felelős. De siessen, nézze, lássa milyen hatása volt levelének.

Adja Isten, hogy Melania elviselhesse! Felpakkolta a szerencsétlen, megsemmisült embert saját kocsijárá; a két paripa csak úgy repült Alexandrownoból.

Konstantin tehát viszont láthatta Melaniát. Sötét szobában, halálos betegen feküdt ágyában. Borzasztó láza volt. Nagynénje, az orvos és egy irtalmas nővér álltak ágya mellett.

Mindnyájan könyeztek és csak lábujjhegyen jártak ki s be.

— Nos látja, mit tett? — sugta fülébe a nagybácsi. — Ez az ön műve Uram!

A nők szemrehányólag néztek rá — az orvos mellé ment és lelkiismeretére beszélt. Tádé bátya részvétből még Kownóig el is kísért a félholt sógort és megígérte, hogy nap után irni fog Melania állapotáról.

A fiatal ember egy egész hónapra át ott maradt kétségbeesetten, a halálhoz közel és csak akkor távozott el nagyon keservesen, mikor Tádé azt jelentette, hogy neje tul van a veszélyen. Ekkor visszament Berlinbe megtörve — mint embergyűlölő — boldogtalan.

A jószívű nagybácsi indította meg a válopert Melania nevében. Konstantin semmi ellenvetést nem tett — a szegény ördög csak azt kötötte ki, hogy előbb mntasák meg neje beleegyező aláírását.

Látta az aláírását, — valódi volt — ő is aláírt.

Igy történt az elválás.

A jó ur élt ezután is, de mintha nem e földön élt volna. Feltették mindenütt, hogy esztét veszti. Utazni ment, eladta birtokait, mindenét pénzre tette, Amerikába ment. Birtokot vett, borzasztó gazdagsághoz jutott. De a világ összes kincse nem tudta nejét feledtetni — napról napra betegbb lett. A Gondviselés így vitte olyan állapotba, hogy nejével újra egyesülhetett.

A hercegnő helyeslőleg intett.

— Kedves Miklós! ez bizony megható történet! Tanulságos! Hej azok a kedves gyöngéd rokonok!... Szívtelene gaz ördögök!

— Igaza van hercegnő... tehát befejezzem?

— Folytassa Miklós!

— Emlékezik hercegnő, hogy akkoriban egy amerikai, egy jövevény szólította meg a kis Ninát az utcán. A nevelőnő azt beszélte, hogy mikor először meglátta a gyermeket, megállott, kővé meredten bámult rá, mintha villám sújtotta volna.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A quota emelése ellen.

Budapest, nov. 2. (Saját tud. táv.) A quota-küldöttség holnap ülése megbeszérkezteti az osztrákoknak küldendő izenetet. A magyar quota-küldöttség nem fogadja el a 39 százalékot. Ezután a király fog dönteni és hír szerint a mostani quota-kulcs szerint.

Halottak napja az udvarnál.

Bécs, november 2. Ő Felsége Mária Valéria főhercegnővel ma reggel nyolcz órakor a kapuczinus-templomba hajtattott és lement a sirboltba, ahol Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös koporsója előtt csöndes imát mondtak. A király azután felkereste szülei és testvérei koporsóit és fél órai ottlét után a főhercegnővel együtt visszatért a Burgba. (Magyar Táv. Iroda.)

Bécs, nov. 2. Stefánia özv. trónörökösne ma reggel leányával, Erzsébet főhercegnővel, Laxenburgból Mayerlingbe hajtattott, az ottani kápolnában Rudolf

trónörökösért csendes misét hallgatott és azután visszatért Laxenburgba. (Magyar Táv. Iroda.)

Vilmos császár Palesztinában.

Jeruzsálem, november 2. Délután a császári pár a *Dormition de la Sainte Vierge*-ről nevezett területre ment, ahol msgn. *Piavi* jeruzsálemi latin pátriárka, *Schmidt* a német katolikus hospicium igazgatója, több katolikus lelkész és egy csapat matróz zenével várta. Vilmos császár üdvözölte a jelenlévőket és beszédet intézett hozzájuk, amelyben körülbelül ezt mondta: Amint annak idején *Abdul-Aziz* szultán az ő boldogult atyjának átadta azt a területet, amelyen a ma felszentelt megváltó-templom áll, a most uralkodó szultánt arra indította jóindulata, hogy neki ezt a területet engedje át. A midőn ezt a területet, mely halálával eltelte a szultán iránt, átveszi, reméli, hogy ez az ajándék a palesztinai német-katolikus egyesület kezében áldást fog hozni katolikus alattvalóira. Azután a császár tisztelgést parancsolt a matrózoknak és a tisztelgő-induló hangjai mellett feltűzette a királyi zászlót. *Piavi* jeruzsálemi latin pátriárka meleg szavakkal mondott köszönetet a császárnak és hozzátette, hogy a pápa is nagyon megindult az ajándék hírére és nagyon hálás érte. *Schmidt* a palesztinai egyesület halálját tolmácsolta. Vilmos császár azután a matrózokhoz fordult ezekkel a szavakkal: Kitüntetés rátok nézve, hogy jelen lehetek ezen a mai ünnepségen. Remélem, hogy erre méltóknak fogtok mutatkozni és ha haza jöttök, elfogjátok mondani rokonaitoknak és barátaitoknak, hogy látátok azokat a helyeket, ahol az Üdvözítő élt és értünk szenvedett. A matrózok parancsnoka, Usodon kapitány, csapata nevében kijelentette, hogy ők mindent elfognak követni, hogy erre a kitüntetésre egyre növekvő buzgalmokkal rászolgáljanak és beszédét a császárra kiáltott hurrával végezte. (Magy. Táv. Iroda.)

Az oláh jogászok tüntetése.

Budapest, nov. 2. (Saj. tud. táv.) A bukaresti diákok nem akarnak nyugodni, hanem gyűlést hívnak össze. A nagyváradai jogakadémián történt sajnálatos dolgok alkalmából a nagyváradai jogászoknak üdvözlő táviratot küldtek a bukarestiek, de ezen táviratot a magyar távirtdahivatal visszatartotta. Ezért hirdettek a bukarestiek gyűlést.

A vértanu özvegye.

Budapest, nov. 2. (Saj. tudós. táv.) Leiningen 1848-as vértanu tábornok özvegye ma Budapesten meghalt.

Anarchisták a német császár ellen.

Budapest, nov. 2. (Saját tud. táv.) Vilmos német császár megváltoztatta keleti uti programját. A császár ugyanis nem megy Forikóba, mert kitudódott, hogy ott anarchisták rejtőznek.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Szepesszombat, nov. 2. (Saj. t. táv.) Itt ma a gyorsvonat kisiklott. A személyzetből többen meghaltak. A vonaton igen sok utas volt, akik között sokan megsebesültek.

A görög királyi pár utazása.

Bécs, november 2. A görög királyi pár ma reggel Trieszten át haza utazott.

Öngyilkos ügyvéd.

Sátoralja-Ujhely, nov. 2. (Saj. tud. táv.) Berkovits Lázár itteni ügyvéd magát agyonlőtte.

Angolok és francziák.

Páris, nov. 2. A lapok tovább is azt hangoztatják, hogy Fasoda kiürítése lehetetlen. Cornely azt mondja a »Figaro«-ban, hogy Fasoda kiürítése semmi esetre sem volna Franciaország megalázása és kifejt, hogy örültség volna, Fasoda kedvéért a civilizáció négy sarkát lángra lobbantani. Yves Guyot azt mondja a »Siccle«-ben, hogy Marchand nem szándékozik visszatérni Fasodába.

Spanyolország és Amerika.

Washington, november 2. (Reuter) Félhivatalosan kijelentik, hogy az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy a háború költségeit, beleszámítva a jelenlegi és jövődéli nyugdíjakat, az utolsó dollárig ismét be fogja hozni. A kiadások és a szerzett birtokok értékének végleges mérlegét illetően azt hiszik, hogy a Spanyolországunk fizetendő kárpótlás nem lesz több 25—30 milliónál. Az ellenségeskedések megújulásának lehetőségét közönyösen fogadják, mert azt hiszik, hogy Spanyolország képtelen Amerikának ártani.

KÖZGAZDASÁG.**Sertésvész.***

Alig lehet érzékenyebb csapás az ország lakosságának nagyobb részére, mint a sertésvész, mely kétségbe ejti a kisgazdát, épen úgy, mint a vagyonszármazást, mivel a táplálék legjobb és majdnem legnagyobb részét a sertés szolgáltatja. Ugyanazért nagyon is érthető az a nagy óvatosságra intő bölcs rendelet, melyet a Földművelési miniszter az e tárgyban időnként kibocsátott nagyszámu rendeletek hatályon kívül helyezése mellett legújabbban az 1898. évi február 8-án 9300. sz. a. a sertésvész megakadályozása czéljából kiadott, a mely így hangzik:

»Ha valamely állaton a sertésvész (sertéskolera) jelenségeit észlelik, vagy ezen betegséget csak gyanúsítják is, a község elöljárósága erről a hatóságot távirati úton, vagy külön küldöncz útján azonnal értesíteni köteles. Addig is, míg az a helyszínen megjelen, tartozik a község elöljárósága a következő intézkedéseket haladéok nélkül foganatosítani: a) a beteg, vagy gyanús állatok és a beteg vagy gyanús állattal közös ólakban és udvaron vagy majorban volt, avagy ilyen állattal közös legelőn egy nyájban járt sertések egyébb sertésekkel elkülönítve akkép őriztetni, hogy lehetőleg be ne fertőztessenek. Intézkedni kell továbbá: b) hogy a beteg beteggyanus és fertőzött gyanus sertések, vagy a község belterületén levő beteg, vagy gyanús sertés tulajdonosa közvetlen szomszédainak sertései az illető szállásokból, udvarokból, illetőleg majorból, pusztából, a községben levő egyéb sertések a határból ki ne hajtassanak, trágya az udvarból ki ne szállíttassék, hacsak előbb 5%-os frissen oltott mészrejtellel nem lett fertőtlenítve és mennyire lehetséges, a községbeli sertés-állomány istállója foganatosíttassék; c) marhalevelek sertésekre ki ne adassanak; d) hentesek és állatkereskedők, vagy a herélők a községbeli sertés-ólakban ne menjenek; e) a községhez vezető utakhoz örök állíttassanak a végből, hogy sertéseket a községen átt ne bocsássanak;

* K. Nagy Sándor, városunkban oly előnyösen ismert pestvidéki törvényszéki bíró és kiváló író, aki csak másfél éve távozott körünkől, »Állatvédők törvénykönyve« cz. igen hasznos kis munkát adott ki, amely népszerűen ismerteti az állatvédelemre és állategészségügyre vonatkozó törvényeket és rendeleteket. Ebből közülük e részletet. A kis füzet 87 lapra terjed s Budapesten Grimm Gusztáv kiadásában jelent meg.

f) a sertésvész felléptéről, vagy a sertések lábán áthajtásának tilalmazásáról, a szomszéd községek értesítésének; g) ha valamely sertés elhullott, a hullát azonnal a dögtérre kell szállítani és ott őriztetni, míg az alsófoku hatóság és állatorvos megérkezik.

A ki a sertésvész kiirtása czéljából eljáró közeg rendelkezéseit nem teljesíti, vagy az e részben kiadott rendeletek és intézkedések ellen vét: 200, illetőleg 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ez ügyben bíraskodásra városban a rendőrkapitány, vidéken a szolgabíró illetékes.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. nov. hó 1-ső napján tartott vásárból eladott természetienyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 9.50. Uj 9.30. Kétsz. buza 7.40—7.80. Rozs 7.20—7.50. Arpa 5.10—5.40. Zab 5.10—5.50. Tengeri: 4.00—4.20. Borsó 13.—. Lenese 16.—. Bab 6.80. Köleskása 12.—. Burgonya 2.—. 100 kiló lángliszt 17.—, zsemlyelisz 16.—, fehérkenyér liszt 15.—, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.60 Szalona 72.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kősz 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 24.—, méz 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 7.80. köles 5.30, repce —, dió 17.00, mogoró 14.—, aszalt szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 72, sertéshus 56, juh-hus 32, veres hagyma 9, fog-hagyma 26, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 14. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi nov. 1-ről: Tiszta buza körülbelül 1800 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 700 hltr, árpa 300 hltr, zab 400 hltr, tengeri 2000 hltr, burgonya 800 hltr. Lásas jószágok: Hízott sertés mintegy 160 drb, félhízott 180, sovány 260, süldő 440, malac 650, hízott marha 14, jármás ökör 560, fejős tehén 340, borju 320, bivaly 11, juh és kecske és 250, ló 499.

Marha ártáblázat 1898. november 1-ről
Egy pár első rendű jármás ökör 300—335, egy pár másodrendű jármás ökör 210—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—190, 1 pár fejős tehén 90—190. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 63—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—64, 1 drb. veres borju 12—18, 1 drb. fél éves borju 16—22, 1 drb egy éves borju 22—32, két éves borju 32—58. 1 pár hízott sertés 45—85, 1 pár fél éves 21—24 1 pár egy éves sertés 36—56, 1 pár két éves sertés 58—84, egy jó ígás ló 50—85, egy pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 12—16 1 pár borjubőr 5—8, 1 pár lóbor 6—10.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. november 2-án

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	119.50
Magyar koronajáradék	—	—	—	97.00
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	100.—
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	119.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	100.—
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	161.50
Tiszabálya- és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	137.75
Oszták járadék papírban	—	—	—	100.75
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	100.60
Oszták járadék aranyban	—	—	—	119.75
Oszták korona járadék	—	—	—	101.25
1860. Oszták államsorsjegyek	—	—	—	140.50
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	914.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	379.50
Oszták hitelintézeti részevény	—	—	—	351.50
Páris vista	—	—	—	34.80
Német birodalmi márka	—	—	—	58.87
London vista	—	—	—	120.50
Páris vista	—	—	—	47.55
20 márkás arany	—	—	—	11.77

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. Baróthy Ákos

lakását

November 1-től

Apáczai-utca 387-ik sz.

Hraniczky-házba tette át.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. **Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. **Darabja 3 forint.**

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpacából vannak. Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,

BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Ö csász. és apost. kir. Felségének elhatározása folytán.

A birodalom innenső részének polgári jótékony czélokra szánt

XXXII cs. kir.

államsorsjáték.

Ezen — egyellen egy Oszták birodalomban törvényszertileg engedélyezett — **pénzsorsjáték 12.034 nyereményt** tartalmaz **készpénzben, 401.800 korona** végösszegben.

A Főnyeremény

200.000

koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottojövédék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlannal 1898. évi decz. hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utca 7-ik szám. alatt, lottojűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottojűvédék igazgatóság
államsorsjátéki osztályától.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad »	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykáta »	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen »	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá »	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok »	11 19	4 23	9 27	11 34	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa »	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány »	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
grátka »	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd »	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév »	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp »	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd »	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu »	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen »	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd »	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd »	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely »	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes »	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértess.					
Várad-Velenceze »	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors »	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki »	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd »	9 28	5 06	Vértess ind.	—	—
Püspöki »	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos »	9 41	5 17	M.-Pályi »	5 47	1 30
Bors »	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze »	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi »	10 05	5 41	H.-Pályi »	6 03	1 48
Mező.-Keresztes »	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely »	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi »	10 20	5 55	H.-Bagos »	6 18	2 05
Mező-Peterd »	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd »	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd »	6 40	2 29
B.-Ujfalu »	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd »	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértess ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp »	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév »	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd »	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka »	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 04
P.-Ladány »	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa »	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	09 12
Szolnok »	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá »	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Nagy-Káta »	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad »	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi »	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely »	4 44	11 05	7 57	Gyula »	12 21	6 34	10 21	Kurtics »	5 39	11 52	10 04
Less »	10 48	4 56	8 06	Orosháza »	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba »	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza »	6 14	12 37	10 54
Gyapju »	10 56	5 04	8 18	Csaba »	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza »	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba »	7 —	2 33	4 50
Cséffa »	11 0 —	5 12	8 29	Gyula »	7 27	3 05	5 26	Kurtics »	3 28	8 20	5 38	Gyula »	7 27	3 05	5 26
Szalonta »	11 26	5 37	9 08	Sarkad »	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán »	11 46	5 57	9 37	Kétegyán »	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad »	11 57	6 9	9 51	Szalonta »	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—
Gyula »	12 21	6 34	10 21	Cséffa »	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel »	6 34	8 21	—	Nánhegyesel »	4 32	6 49	—
Csaba »	2 10	7 22	4 44	Gyapju »	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 17	—
Orosháza »	3 10	8 32	5 50	Less »	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely »	4 00	9 26	7 00	Ósi »	9 21	5 19	8 16								
Szeged »	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40		Vaskóh ind.	4 30	2 —		Nagyvárad ind.	5 50	2 37		Gyoma ind.	3 40	2 40	
V.-Velenceze »	4 05	2 51		Lunka-Rézbánya »	4 42	2 43		Ósi »	6 09	2 51		Déva-Ványa »	4 37	3 48	
Félix-Fürdő »	4 32	3 13		Szudrics »	5 09	3 12		Uj-Palota »	6 24	3 05		Körös-Ladány »	5 13	4 22	
Kardó »	4 50	3 27		Belényes »	5 37	3 52		Gyires »	6 41	3 17		Szeghalom »	5 40	4 53	
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17		Sonkolyos »	5 58	4 15		Körös-szeg »	7 02	3 36		Vésztfő »	6 12	5 34	
Tasádfő »	6 07	4 31		Belényes-Ujlak »	6 10	4 27		Szakál »	7 39	4 05		Kót »	6 38	6 03	
Drág-Cséke »	6 30	4 45		Borz »	6 19	4 37		Nagy-tóti »	7 55	4 21		Iráz »	6 52	6 29	
Magyar-Cséke »	6 50	4 5 —		Sólyom »	6 35	4 58		Komádi »	8 25	4 32		Komádi »	7 10	7 08	
Dusesd »	7 05	4 5 12		Gyanta »	6 56	5 19		Iráz »	8 42	4 49		Nagy-tóti »	7 22	7 13	
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47		Hollód »	7 10	5 34		Kót »	9 19	5 14		Sakál »	7 48	7 43	
Hollód »	7 58	5 58		Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03		Vésztfő »	9 44	5 32		Körös-szeg »	8 11	8 12	
Gyanta »	8 12	6 11		Dusesd »	7 55	6 34		Szeghalom »	10 34	6 13		Gyires »	8 33	8 33	
Sólyom »	8 38	6 36		Magyar-Cséke »	8 07	6 49		Körös-Ladány »	11 —	6 31		Uj-Palota »	8 47	8 53	
Borz »	8 53	6 50		Drág-Cséke »	8 26	7 17		Déva-Ványa »	12 03	7 21		Ósi »	9 03	9 12	
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01		Tasádfő »	8 40	7 33		Gyoma ér.	12 45	8 06		Nagyvárad ér.	9 20	9 30	
Sonkolyos »	9 18	7 13		Magyar-Gyepes »	8 54	7 50									
Belényes »	10 04	7 47		Kardó »	9 27	8 31									
Szudrics »	10 27	8 09		Félix-Fürdő »	9 40	8 45									
Lunka-Rézbánya »	10 56	8 21		V.-Velenceze »	10 01	9 09									
Vaskóh ér.	11 12	8 49		Nagyvárad ér.	10 11	9 19									

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55		Margitta ind.	4 35	4 45		Nagyvárad ind.	6 50	5 40		Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	
Apátkeresztur »	10 46	8 41		Monos-Petri »	4 46	4 56		B.-Püspöki »	7 17	5 57		Érselind »	5 37	6 01	
V.-Ábrány »	11 03	8 55		V.-Ábrány »	4 57	5 08		Bihar »	7 44	6 20		Székelyhid »	6 14	6 46	
Monos-Petri »	11 16	9 06		Apátkeresztur »	5 13	5 26		Paptamási »	8 13	6 48		Nagykágya »	6 27	7 00	
Margitta ér.	11 28	9 16		Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07		Gyapoly »	8 29	7 03		B.-Diószeg »	6 42	7 20	
								B.-Diószeg »	8 52	7 24		Gyapoly »	6 59	7 38	
								Nagykágya »	9 07	7 38		Paptamási »	7 24	8 04	
								Székelyhid »	9 40	8 03		Bihar »	7 45	8 28	
								Érselind »	10 08	8 26		B.-Püspöki »	8 05	8 59	
								Érmihályfalva ér.	10 44	9 —		Nagyvárad ér.	8 21	9 02	

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelenti

A * jelzettek feltételes megálló helyek.